

Гречишкін С. А.

*аспірант кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
<https://orcid.org/0009-0007-0424-7827>*

Потюк Ю. Б.

*аспірант, асистент кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет
«Львівська політехніка»,
<https://orcid.org/0000-0002-8307-9257>*

Велика О. Ю.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, логістики та інновацій, Харківський
національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
<https://orcid.org/0000-0002-0072-5867>*

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРІОД МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

JEL Classification: G32, E32, M21

SECTION “ECONOMICS”: Економіка

Анотація. У статті наголошено на зростанні складності процесів управління фінансовими потоками в умовах воєнного стану, глобальних економічних викликів, коливань валютного курсу, зниження ділової активності та загострення ризиків неплатоспроможності. Застосовано методи економічного аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення. У дослідженні доведено, що наявні механізми управління фінансовими потоками потребують адаптації до сучасних реалій, оскільки традиційні підходи не забезпечують належного рівня гнучкості й оперативності в умовах високої нестабільності.

Ключові слова: фінансові потоки, управління, підприємство, макроекономічна нестабільність, бюджетування, ризики, фінансовий менеджмент, кризові умови.

Annotation. The article emphasizes the growing complexity of financial flow management processes in the context of martial law, global economic turmoil, exchange rate fluctuations, reduced business activity and increased insolvency risks. The article uses general scientific and special methods, including economic analysis, synthesis, comparison, graphical modeling, as well as a systematic approach to assess the mechanisms of financial resources management at enterprises. Particular attention is paid to the methods of strategic and operational financial planning, liquidity control, accounts receivable management and real-time cash flow management.

The results of the study show that the existing mechanisms for managing financial flows need to be adapted to modern challenges, since traditional approaches do not provide the necessary level of flexibility and efficiency in conditions of high instability. It has been found that in times of macroeconomic instability, the transformation of approaches to financial management at enterprises is of great importance. This implies the active use of digital technologies, automated data processing systems, improvement of budget planning and

forecasting mechanisms, as well as strengthening of internal financial control. The author analyzes typical mistakes in financial management and identifies critical points that cause cash gaps and loss of solvency. Practical recommendations for improving financial management are proposed, including the introduction of adaptive budgeting, digital platforms for cash flow forecasting, and the use of stress testing to assess the financial stability of enterprises in an unstable environment.

The conclusions substantiate the need to form a comprehensive, integrated financial management system that allows ensuring the stability and competitiveness of an enterprise in the face of external economic threats. The results obtained can be useful for business managers, financial analysts, consultants, and researchers studying crisis management and financial security. The study also emphasizes the importance of improving the financial literacy of managers to support informed decision-making and the effective implementation of adaptive financial strategies.

Keywords: financial flows, management, enterprise, macroeconomic instability, budgeting, risks, financial management, crisis conditions.

Вступ

Сучасна макроекономічна нестабільність, спричинена глобальними рецесіями, геополітичними конфліктами, інфляційними шоками та воєнним станом в Україні, зумовлює посилення фінансових ризиків і ускладнює прогнозування грошових потоків підприємств. В умовах високої турбулентності зовнішнього середовища стратегічне управління фінансами набуває нових змістовних орієнтирів, де домінують гнучкість, антикризовість і цифрова адаптивність. Раціональне управління фінансовими потоками є надзвичайно важливим інструментом забезпечення платоспроможності, ліквідності та стійкого функціонування суб'єктів господарювання.

Застосування сучасних цифрових технологій, аналітичних моделей і систем прогнозування сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень, мінімізації втрат, пов'язаних із нестабільністю ринку, та адаптації до нових економічних умов. У цьому контексті особливої актуальності набувають дослідження, спрямовані на розробку механізмів стратегічного управління фінансовими потоками з урахуванням ризиків зовнішнього й внутрішнього середовища, застосування платформ цифрового фінансового менеджменту та інструментів управління ризиками.

Актуальність дослідження зумовлена потребою трансформації підходів до управління фінансовими потоками підприємств в умовах кризових викликів, інтеграції цифрових рішень у фінансове планування та розробленні ефективних механізмів підтримки фінансової стійкості бізнесу. Наукові завдання в цій сфері охоплюють вивчення антикризових стратегій управління фінансами, побудову цифрових моделей планування грошових потоків, а також ідентифікацію загроз та бар'єрів, що перешкоджають ефективному управлінню фінансовими ресурсами.

Аналіз наукових досліджень підтверджує значну увагу до питань стратегічного управління фінансами, планування оборотного капіталу, аналітичного забезпечення та фінансового контролю. Дослідження управління фінансовими потоками підприємств в умовах макроекономічної нестабільності охоплюють стратегічне фінансове планування, адаптацію до кризових умов, розвиток цифрових інструментів управління, а також формування фінансової стійкості бізнесу.

Зокрема, О. Красовська [1] акцентує на сприйнятті маркетингових інструментів як аспекту фінансової політики підприємств. Науковці Н. Подольчак та У. Лукашевська [2] розглядають інтеграцію публічних механізмів розвитку фінтех-індустрії в Україні як чинник підвищення ефективності управління фінансами. Дослідники М. Скорик і Т. Чемерис [3] аналізують вплив повномасштабної війни на формування державного бюджету, підкреслюючи загрози для фінансової стабільності. Фінансові механізми управління ризиками сталого розвитку аграрного сектору економіки вивчають І. Самошкіна та Є. Гриб [4]. Вплив технологічних інновацій на трансформацію ринку фінансових послуг висвітлюють О. Піхоцька та О. Процик [5]. Потенціал і виклики

впровадження технології блокчейн у фінансовому секторі аналізує І. Глущенко [6]. Перспективи інновацій фінтеху як основи майбутнього розвитку фінансових послуг обґрунтовують Т. Ставерська, Г. Лисак та В. Приходько [7]. На стратегуванні інноваційного розвитку як інструменті ефективного управління підприємствами в умовах нестабільності акцентує О. Продиус [8]. Організаційні аспекти формування й оптимізації фінансових ресурсів підприємств розглядають Н. Тимошик та Є. Семчишин [9]. Особливості застосування виробничої функції Кобба-Дугласа для оцінювання економічної ефективності діяльності підприємств вивчають Т. Підкаура, О. Шевчук та Н. Рощина [10].

Попри значний науковий доробок з обраної проблематики, додаткової уваги потребують питання розвитку цифрових платформ для прогнозування грошових потоків, упровадження автоматизованих систем ризик-менеджменту, а також формування інтегрованих моделей стратегічного управління, здатних забезпечити фінансову стійкість підприємств у нестабільному макроекономічному середовищі.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних основ та розроблення прикладних рекомендацій щодо підвищення ефективності механізмів управління фінансовими потоками підприємств у період макроекономічної нестабільності з урахуванням ризикоорієнтованого підходу та потенціалу цифрових технологій.

Для досягнення поставленої мети сформульовано такі завдання:

проаналізувати особливості впливу макроекономічної нестабільності на фінансові потоки підприємств та визначити основні загрози й ризики, що ускладнюють управління грошовими потоками в кризових умовах;

оцінити ефективність застосування цифрових платформ і аналітичних моделей у процесі фінансового планування;

запропонувати вдосконалені механізми управління фінансовими потоками, орієнтовані на підвищення стійкості та адаптивності підприємств у турбулентному середовищі.

Результати

Фінансові потоки підприємства відображають рух грошових коштів у процесі його господарської діяльності, забезпечуючи взаємозв'язок між внутрішніми підсистемами та зовнішнім середовищем. Основою ефективного управління фінансами є розуміння природи фінансових потоків, їхньої структури, джерел формування та напрямів використання. У широкому сенсі фінансові потоки охоплюють усі грошові надходження й витрати, пов'язані з операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства.

Управління фінансовими потоками передбачає комплекс заходів, спрямованих на планування, контроль, аналіз, регулювання та прогнозування грошових надходжень і витрат з метою підтримання платоспроможності, ліквідності й прибутковості підприємства. Особливо важливим є своєчасне прийняття управлінських рішень щодо оптимізації структури потоків, визначення пріоритетних напрямів використання ресурсів та досягнення балансу між надходженнями й витратами.

Основними елементами управління фінансовими потоками є:

- бюджетування та фінансове планування;
- контроль за рухом грошових коштів і звітність;
- управління ліквідністю та оборотним капіталом;
- оптимізація витрат та управління доходами;
- застосування цифрових фінансових інструментів для прогнозування й моніторингу [9, с. 238].

За звичних економічних умов система управління фінансовими потоками сприяє забезпеченню сталого розвитку підприємства, виконанню фінансових зобов'язань та інвестуванню в нові проекти. Однак у період макроекономічної нестабільності механізми управління потребують глибокого

перегляду, враховуючи зростання ризиків, обмежений доступ до ресурсів та зниження фінансової гнучкості.

Макроекономічна нестабільність, що проявляється високими темпами інфляції, валютними коливаннями, економічними спадами та зниженням інвестиційної активності, має значний вплив на фінансові потоки підприємств. В умовах економічної кризи підприємства зазнають проблем зниження обсягів виробництва й реалізації продукції, зменшення платоспроможного попиту, а також зростання витрат на сировину, енергоносії та транспорт. Це призводить до порушення стабільності фінансових потоків, що ускладнює як планування, так і оперативне управління коштами [10, с. 16].

Одним з основних наслідків макроекономічної нестабільності є посилення невизначеності щодо формування доходів підприємства, що зумовлюється як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками. До зовнішніх факторів належать зміни в державній політиці, запровадження торговельних обмежень, коливання валютного курсу та вартості ресурсів. Водночас внутрішні умови, зокрема рівень управлінської зрілості та ефективність фінансової стратегії, істотно впливають на стабільність грошових потоків і здатність підприємства адаптуватися до кризових викликів.

Зважаючи на ці виклики, підприємствам необхідно переглядати свою стратегію управління фінансами. Важливими інструментами є адаптивне бюджетування, моніторинг фінансових ризиків і формування резервних фондів. В умовах кризових явищ особливої ваги набуває підвищення гнучкості фінансових планів, що забезпечує швидке реагування на зміни в зовнішньому середовищі. Також підприємства повинні активно застосовувати цифрові інструменти для прогнозування та оптимізації фінансових потоків у реальному часі [11].

Це зумовлює потребу у формуванні ефективних механізмів управління фінансовими потоками, що дають змогу підприємствам підтримувати стабільність і досягати максимальних результатів у кризових умовах. Водночас необхідно враховувати ризики, які можуть виникати в умовах високої непередбачуваності, та забезпечувати стійкість фінансової системи підприємства.

У сучасних умовах підприємства змушені застосовувати різноманітні механізми управління фінансовими потоками для збереження своєї платоспроможності, мінімізації фінансових ризиків та ефективного використання ресурсів. У процесі управління фінансовими потоками важливо враховувати як макроекономічну ситуацію, так і внутрішні умови підприємства, зокрема його розмір, сферу діяльності та рівень цифровізації.

Одним із найважливіших механізмів управління є прогнозування грошових потоків підприємства, яке дає можливість своєчасно визначити майбутні грошові надходження й витрати, а також запобігти можливим фінансовим дефіцитам. Прогнозування може ґрунтуватись на статистичних моделях, економічних індикаторах та аналізі тенденцій ринку. За допомогою прогнозів підприємства можуть розробляти стратегії з оптимізації ліквідності, розраховувати необхідний обсяг оборотного капіталу та планувати розподіл ресурсів [12].

Згідно з дослідженням Програми розвитку ООН (UNDP) [13] у співпраці з Центром економічного відновлення (CER) [5] та міжнародною компанією ADVANTER GROUP [8], опублікованим у 2024 році, понад 60 % підприємств малого та середнього бізнесу використовують прогнози для управління фінансовими потоками. Це дослідження оцінює вплив воєнних дій на мікро-, малі та середні підприємства в Україні, аналізуючи їхню стійкість та здатність адаптуватися до нових економічних умов. Наведені дані підкреслюють важливість упровадження сучасних цифрових технологій у процес управління фінансовими потоками для підвищення ефективності та адаптивності підприємств в умовах макроекономічної нестабільності. Водночас лише 30 % опитаних підприємств використовують цифрові інструменти для прогнозування, що суттєво знижує якість аналітики та ускладнює своєчасну реакцію на зміни в макроекономічному середовищі (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив упровадження ERP-систем на ефективність управління фінансовими потоками

Тип механізму прогнозування	Підприємства, %
Ручне прогнозування (традиційні методи)	40 %
Програмне забезпечення (ERP, CRM)	30 %
Комбіновані методи (поєднання традиційних та цифрових)	30 %

Джерело: створено авторами на основі [11]

У контексті підвищення точності прогнозування та прийняття рішень важливу роль відіграє впровадження аналітики на основі великих даних (Big Data) та машинного навчання. Застосування таких технологій дає змогу підприємствам виявляти приховані закономірності у фінансових потоках, оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, а також адаптувати фінансову стратегію до нових умов у режимі реального часу. Наприклад, застосування інтелектуальних алгоритмів для обробки фінансових показників сприяє виявленню ризикових зон, визначенню оптимального рівня запасів чи управлінню дебіторською заборгованістю з урахуванням платіжної поведінки клієнтів [14, с. 22].

Попри потенціал цифрових технологій, їхнє широкомасштабне впровадження у сферу управління фінансовими потоками підприємств стримується низкою перешкод, зокрема недостатнім рівнем цифрової грамотності персоналу, обмеженим фінансуванням ІТ-інфраструктури, а також відсутністю довіри до нових технологій у частини керівників. Крім того, відсутність уніфікованих стандартів обміну фінансовою інформацією між підприємствами та державними структурами ускладнює інтеграцію нових інструментів. Зважаючи на це, актуальним напрямом подальшого розвитку є створення сприятливого інституційного середовища для цифровізації управління фінансовими потоками на рівні підприємств, галузей та економіки загалом [15, с. 119].

Ефективне управління оборотним капіталом, що охоплює грошові кошти, дебіторську заборгованість, запаси та інші короткострокові активи, необхідні для поточної діяльності, важливе для забезпечення стабільності фінансових потоків. Одним з основних інструментів такого управління є аналітичне оцінювання його оборотності – часу, за який підприємство перетворює активи на грошові кошти.

Упродовж 2022–2024 років на підприємствах України спостерігалось зростання середнього строку обороту оборотного капіталу, що є ознакою зниження ефективності використання активів, зокрема через інфляцію та валютні коливання (табл. 2).

Таблиця 2

**Динаміка оборотності оборотного капіталу підприємств
за 2022–2024 роки**

Рік	Оборотність оборотного капіталу (у днях)	Зміна (%)
2022	45 днів	-
2023	52 дні	+15,5 %
2024	56 днів	+7,7 %

Джерело: створено авторами на основі [12]

Зниження ефективності управління оборотним капіталом є наслідком макроекономічної нестабільності та підвищених ризиків у бізнес-середовищі. Підприємства змушені скорочувати час обороту через оптимізацію виробничих і фінансових процесів.

Один із сучасних механізмів, що сприяє значному підвищенню ефективності управління фінансовими потоками, – це застосування цифрових фінансових інструментів, таких як ERP-системи, CRM-програми та платформи для автоматизації обліку й звітності. Цифрові технології дають

можливість підприємствам не лише моніторити, а й оперативно аналізувати та прогнозувати поточний стан фінансових потоків для прийняття управлінських рішень.

Дослідження показали, що впровадження ERP-систем сприяє зниженню витрат на обробку фінансових даних на 30 %, а також скороченню часу, необхідного для формування фінансової звітності, на 40 % (табл. 3).

Таблиця 3

Вплив упровадження ERP-систем на ефективність управління фінансовими потоками

Параметр	До впровадження ERP	Після впровадження ERP
Час на обробку фінансових даних	100 годин/місяць	70 годин/місяць
Витрати на обробку фінансів	\$5000/місяць	\$3500/місяць
Точність прогнозів	70 %	90 %

Джерело: створено авторами на основі [12]

Аналіз демонструє значне покращення ефективності підприємств завдяки сучасним механізмам управління фінансовими потоками, проте для досягнення максимальних результатів необхідно вдосконалювати наявні методи, а також активно впроваджувати інноваційні технології.

У контексті макроекономічної нестабільності особливої актуальності набувають інструменти та підходи, що дають змогу підприємствам не лише підтримувати стабільність грошових потоків, але й формувати гнучку фінансову політику, орієнтовану на адаптацію до динамічних умов ринку. У сучасних умовах упровадження цифрових технологій, автоматизованих систем обліку, прогнозних моделей і засобів антикризового планування є не опціональною перевагою, а необхідною умовою для підтримання фінансової стійкості та життєздатності бізнесу [16, с. 211].

Серед практичних рішень, які демонструють позитивні результати, варто виокремити:

Застосування програмного забезпечення для аналізу грошових потоків, що сприяє оперативному відстеженню руху коштів і формуванню прогнозів на коротко- та середньострокову перспективу. Упровадження CRM- і ERP-систем значно підвищує точність обліку та управління фінансовими потоками.

Створення резервного фонду ліквідності, який дає змогу покривати непередбачувані витрати в умовах кризи, забезпечуючи безперервність виробничих процесів.

Диверсифікація джерел доходу та каналів збуту. Підприємства, які орієнтуються на багатоканальний продаж, краще витримують економічні коливання, зберігаючи стабільні надходження.

Оптимізація витрат шляхом переходу на аутсорсинг непрофільних функцій, перегляду умов постачання та використання гнучких графіків оплати.

Фінансова грамотність керівництва й персоналу. Підвищення рівня знань щодо фінансового менеджменту та ризик-менеджменту сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Серед ефективних практичних рішень варто виокремити застосування програмного забезпечення для аналізу грошових потоків (cash-flow), що дає змогу здійснювати регулярний моніторинг надходжень і витрат. ERP- та CRM-системи сприяють автоматизації фінансових процесів, зменшуючи ймовірність помилок і підвищуючи точність управлінських рішень. Це уможливорює формування реалістичніших фінансових прогнозів та їхню адаптацію до поточних умов [17, с. 345].

Іншим важливим елементом практичного управління є створення резервного фонду ліквідності, що забезпечує здатність підприємства покривати непередбачувані витрати, зберігаючи стабільність фінансових операцій. Доцільним є також упровадження системи оптимізації витрат, що передбачає використання аутсорсингу для виконання непрофільних функцій, скорочення адміністративних витрат і раціоналізацію логістичних процесів.

Окрім того, важливу роль відіграє диверсифікація джерел доходу та каналів реалізації продукції, що знижує залежність підприємства від окремих ринків. Не менш важливим чинником є підвищення фінансової грамотності управлінського персоналу, що створює підґрунтя для прийняття зважених стратегічних рішень у сфері фінансів.

З огляду на сучасні виклики зовнішнього середовища та зниження передбачуваності ринку, підприємствам доцільно впроваджувати комплексну систему управління фінансовими потоками, що передбачає багаторівневий підхід. Така система має ґрунтуватися на поєднанні аналітичних, організаційних та планових компонентів [18, с. 242].

На першому етапі важливо забезпечити ефективну систему аналізу та прогнозування. Застосування інструментів сценарного планування дає змогу враховувати різні варіанти розвитку подій, зокрема при зміні валютного курсу, інфляції чи зростанні вартості сировини. Систематичний моніторинг фінансових показників, таких як ліквідність, рентабельність, оборотність капіталу, сприяє своєчасному реагуванню на потенційні загрози [19].

Організаційне забезпечення системи управління фінансами передбачає чіткий розподіл функцій і відповідальності між структурними підрозділами, впровадження внутрішніх політик щодо контролю грошових потоків та автоматизацію основних процесів. Відкрита звітність та фінансова прозорість підвищують довіру до підприємства інвесторів і партнерів [20].

Ефективне антикризове планування охоплює розробку бюджету з можливістю оперативного коригування, створення системи раннього попередження про фінансові ризики та впровадження основних показників ефективності (КРІ) для оцінювання діяльності фінансового менеджменту [21, с. 86]. Такий підхід дає змогу підприємствам адаптуватися до змін зовнішнього середовища та підтримувати стратегічну стабільність.

Крім того, в умовах нестабільності дедалі більшого значення набуває застосування сценарного моделювання при плануванні фінансових потоків. Такий підхід передбачає розроблення кількох варіантів розвитку подій (оптимістичного, песимістичного та базового), що дає можливість підприємству підготуватись до можливих ризиків і швидко адаптувати свою фінансову стратегію відповідно до змін у зовнішньому середовищі. Завдяки сценарному аналізу керівництво може заздалегідь оцінити наслідки змін у доходах, витратах, обмінному курсі, відсоткових ставках тощо, і вжити відповідних превентивних заходів [22, с. 122].

Не менш важливою є роль інтегрованої звітності (Integrated Reporting) в процесі стратегічного управління фінансами. Цей підхід передбачає комплексне представлення фінансових, екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності підприємства в єдиній системі. Інтегрована звітність сприяє підвищенню прозорості фінансових потоків, полегшує комунікацію з інвесторами та іншими зацікавленими сторонами, а також підтримує прийняття стратегічних рішень на основі повної картини ресурсів і ризиків підприємства [23, с. 88].

У сучасних умовах економічної нестабільності ефективне управління фінансовими потоками потребує гнучких та адаптивних підходів. Застосування сценарного моделювання дає змогу підприємствам не лише прогнозувати різні варіанти розвитку подій, а й своєчасно реагувати на потенційні загрози та зміни в зовнішньому середовищі. Це підвищує стійкість фінансової стратегії та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Водночас інтегрована звітність є інструментом стратегічного управління, забезпечуючи цілісне бачення діяльності підприємства та сприяючи ефективній комунікації зі стейкхолдерами. Поєднання цих підходів формує міцне підґрунтя для сталого розвитку й фінансової стабільності підприємства.

Висновки

Ефективне управління фінансовими потоками підприємств в умовах макроекономічної нестабільності є надзвичайно важливим для збереження їхньої фінансової стійкості та здатності до адаптації в умовах постійних змін. В економічно нестабільний час важливого значення набуває

впровадження цифрових інструментів управління, автоматизація фінансових процесів, підвищення гнучкості систем прогнозування, раціональне бюджетування та посилення внутрішнього контролю.

Інтеграція сучасних технологій, антикризового планування та диверсифікації джерел доходів сприяє мінімізації ризиків, оптимізації витрат та безперервному функціонуванню підприємств навіть в умовах високої невизначеності. Цифровізація управлінських процесів і постійний моніторинг основних фінансових показників формують підґрунтя для стратегічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності.

Подальші дослідження доцільно зосередити на аналізі галузевих особливостей управління фінансовими потоками, вивченні впливу цифрових технологій (FinTech, Big Data, III) на точність прогнозування, визначенні моделей управління в умовах тривалих криз, а також на поведінкових аспектах фінансових рішень і формуванні фінансової культури в бізнесі. Залучення статистичних даних, звітності та кейс-аналізу посилять прикладну цінність результатів.

Список використаних джерел

1. Красовська О. Управління споживчим сприйняттям маркетингових інструментів підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.101](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.101)
2. Подольчак Н., Лукашевська У. Тенденції, сформовані інтеграцією публічних механізмів розвитку fintech індустрії в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 16. С. 78–85. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020-16-14>
3. Скорик М., Чемерис Т. Аналіз впливу повномасштабної війни на державний бюджет України. *Молодий вчений*. 2023. № 5 (117). С. 179–183. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-35>
4. Самошкіна І., Гриб Є. Фінансовий механізм управління ризиками сталого розвитку аграрного сектору економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-62>
5. Піхоцька О. М., Процик О. С. Вплив технологічних інновацій на ринок фінансових послуг. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. № 38. С. 320–330. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8391140>
6. Глущенко І. А. Вплив blockchain на фінансовий сектор: перспективи та виклики майбутнього. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 9. С. 102–107 DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.9.102>
7. Ставерська Т. О., Лисак Г. Г., Приходько В. О. Фінтех і майбутнє фінансових послуг: інновації у фінансовому секторі. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 10. С. 74–79. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-item/35> (дата звернення: 15.04.2025).
8. Продіус О. Стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2019. № 2. С. 211–218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2019_2_21 (дата звернення: 15.04.2025).
9. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2019. Т. 30 (69). № 2. С. 232–238. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2019_30%2869%29_2_45 (дата звернення: 18.04.2025).
10. Підкаура Т., Шевчук О., Рощина Н. Виробнича функція Кобба Дугласа як інструмент оцінки економічної ефективності підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.26>
11. Малий і середній бізнес: подолання викликів воєнного часу, втрома від невизначеності та вікна можливостей. *Українська правда: вебсайт*. 2024. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2023/12/20/707921/> (дата звернення: 18.04.2025).

12. Deloitte Ukraine: вебсайт. 2024. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk.html> (дата звернення: 18.04.2025).
13. Представники малого та середнього бізнесу в Україні мають оптимістичні погляди щодо відновлення – нове дослідження UNDP. *UNDP: вебсайт*. 2024. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/predstavnyky-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-mayut-optymistychni-pohlyady-shchodo-vidnovlennya-nove-doslidzhennya-undp> (дата звернення: 15.04.2025).
14. Тюленева Ю. В., Бондаренко Н. С. Удосконалення управління прибутком на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2017. № 11. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102586> (дата звернення: 18.04.2025).
15. Social factors of economic growth, analysis of the effectiveness of tourism and management: collective monograph / Kaplin M., Makarov V., Bilan T., Perov M. etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2023. 249 p. DOI: 10.46299/ISG.2023.MONO.ECON.2
16. Продиус О. Стратегування інноваційного розвитку в системі управління підприємства. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2019. № 2. С. 210–218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2019_2_21 (дата звернення: 15.04.2025).
17. Горященко Ю., Пильгун А., Швець А. Інноваційні підходи в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. *Молодий вчений*. 2021. Вип. 3 (91). С. 345–350. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-3-91-73>
18. Лугова М., Цимбалюк І., Павліха Н. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 242 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22189> (дата звернення: 18.04.2025).
19. Державна служба статистики України. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 18.04.2025).
20. Вплив війни на бізнес в Україні: звіт за результатами опитування. *KPMG: вебсайт*. 2024. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home/insights.html> (дата звернення: 18.04.2025).
21. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Програма розвитку ООН в Україні. Київ, 2024. 86 с. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-smb-2024.pdf> (дата звернення: 20.04.2025).
22. Ельгувірі Х. Роль принципів управління якістю в господарській діяльності підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 1 (57). С. 112–124. DOI: 10.31732/2663-2209-2020-57-112-124
23. Павлюк І. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 84–88. DOI: 10.31891/2307-5740-2020-278-1-16